

5.

Informācijas pasaulē

5.1. Es tīmeklī

1. uzdevums.

Iekavās dotos darbības vārdus pārveido īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē!

1. 54 % jauniešu _____ (ticēt) informācijai sociālajos medijos.
2. 40 % jauniešu _____ (dalīties) ar informāciju internetā, to nepārbaudot.
3. 20 % _____ (neprast) salīdzināt dažādas interneta vietnes, lai saprastu, vai informācija tajās ir patiesa.
4. 73 % Latvijas jauniešu _____ (atzīt), ka viņu rīcība digitālajā vidē _____ (atšķirties) no uzvedības klātienē.
5. 53 % jauniešu _____ (klausīties) no interneta lejupielādētu nelicencētu mūziku.
6. 56 % _____ (skatīties) no interneta lejupielādētas nelicencētas filmas.
7. 34 % jauniešu _____ (izpētīt) kāda cita neizvērtu sociālo tīklu profilu.
8. 73 % jauniešu _____ (neiejaukties), redzot naidīgu, vardarbīgu saturu internetā.
9. 37 % jauniešu _____ (neizvērtēt) saturu, ar kuru _____ (dalīties) tiešsaistē.
10. Mirkļsaziņas rīkos (*WhatsApp*, *Facebook Messenger*) gandrīz puse jauniešu bieži _____ (rakstīt) ziņas naktīs un _____ (sūtīt) liela izmēra failus.
11. Katrs trešais saziņā _____ (nedomāt) par gramatiku un pareizrakstību.
12. Katrs piektais bieži _____ (sazināties) ar kādu, izmantojot tiešsaistes rīkus, lai gan _____ (atrasties) ar to cilvēku vienā telpā.
13. 67% _____ (atzīt), ka regulāri _____ (izmantot) internetu stundu laikā, bet ne mācību vajadzībām.

(Pēc interneta materiāliem)

2. uzdevums.

2.1. Sanumurē (no 1 līdz 16) dotos apgalvojumus par interneta izmantošanu ikdienā, sākot ar to, ko dari visbiežāk, un beidzot ar to, ko dari visretāk!

☐ skatos dažādus video	☐ meklēju atpūtai / hobijiem nepieciešamu informāciju
☐ sūtu ziņas	☐ lasu ziņas
☐ izmantoju sociālos tīklus	☐ lasu dažādus emuārus
☐ klausos mūziku	☐ lejupielādēju mūziku
☐ sērfoju internetā, pavadu tur laiku bez noteikta mērķa	☐ sazinos e-pastā
☐ spēlēju dažādas spēles	☐ apstrādāju un ievietoju fotoattēlus un video
☐ skatos filmas, seriālus	☐ lasu grāmatas
☐ meklēju mācībām / skolai nepieciešamu informāciju	☐ rakstu emuāru

2.2. Veido infografikas „Mani paradumi internetā” uzmetumu! Iekļauj informāciju no 2.1. uzdevuma, kā arī datus, zīmējumu skices!

3. uzdevums.

3.1. Raksti atbilstošus saīsinājumus!

autors – _____
cienījamais / cienījamā – _____
diagramma – _____
dokuments – _____
gabals – _____
sākums / sākumā – _____
skatīt – _____
tai skaitā – _____
zīmējums – _____

3.2. Izvēlies tīmeklī kādu ziņu portālu un izraksti piecas dažādas abreviatūras! Atšifrē tās!

4. uzdevums.

4.1. Savieno svešvārdus ar atbilstošiem latviskas cilmes vārdiem!

unikāls	pamatojums
arguments	apstākļa vārds
aktīvs	pastāvēt
grandiozs	vērienīgs
adverbs	darbīgs
eksistēt	vienreizīgs
komentēt	paskaidrot

4.2. Izvēlies četrus svešvārdus no 4.1. uzdevuma un iesaisti tos teikumos!

5. uzdevums.

Pārbaudi doto vārdu pareizrakstību! Kļūdainos vārdus raksti pareizi!

- deklinācija – _____
- konjūgācija – _____
- nominatīvs – _____
- dekade – _____
- diktet – _____
- sinonims – _____
- radiātors – _____
- automobilis – _____
- parfims – _____
- interpretēt – _____
- dezodorānts – _____
- sānatorija – _____
- komunāls – _____
- intreses – _____
- definīcija – _____
- ģenētīvs – _____
- diagonāle – _____
- mēdijs – _____
- organizators – _____
- maršuts – _____

6. uzdevums.

Izmanto uzziņu materiālus (*www.tezaurs.lv; www.letonika.lv; www.termiņi.gov.lv* vai iespiestās vārdnīcas) un iekrāso vai apvelc jēdzienam angļu valodā atbilstošu vārdu latviski! Pareizas var būt vairākas atbildes!

Angļu valodā	Latviešu valodā		
	A	B	C
<i>font</i>	fonts	burts	burtveidols
<i>display</i>	darbvirsma	displejs	darba virsma
<i>download</i>	dounlaudēt	lejuplādēt	lejupielādēt
<i>tag</i>	tags	birka	tāgs
<i>application</i>	aplikācija	lietotne	lietojumprogramma
<i>share</i>	šārēt	šērot	kopīgot
<i>online</i>	tiešsaiste	tiešsaite	onlains
<i>keyboard</i>	tastatūra	klaviatūra	keibords
<i>site</i>	saite	lappuse	vietne
<i>chat</i>	čats	saruna	tērzēšana

7. uzdevums.

Sagrupē vārdus un frāzes tabulā! Katru kolonnu papildini ar vismaz diviem saviem piemēriem!

formulas; cilvēkus; faktus; kā savus piecus pirkstus; kā raibu suni; pulksteni; ar kādu jaunieci; ar grāmatas saturu; ar klātesošo; kā rēķina uzdevumu; patiesību; mēru

zināt	pazīt	iepažīties

8. uzdevums.

Raksti iederīgo darbības vārdu un lieto to atbilstošā formā!

zināt, pazīt, iepazīties, iepazīt

1. Ja cilvēks ceļo, viņš _____ citas valsts kultūru.
2. Kā tu _____ šo cilvēku?
3. Es _____ savu draugu kā piecus pirkstus.
4. Kad satiekamies ar svešiem cilvēkiem, ar tiem _____.
5. Vai tu _____ 10 dažādus faktus par internetu?
6. Tūlīt _____ viens ar otru.
7. _____, ka jāsatiekas ar sen neredzētu draugu.
8. Ceru, ka drīz _____ latviešu rakstnieku daiļradi.
9. Ja būtu iespēja, viņi _____ ar savu jauno kaimiņieni.

5.2. Arī tīmeklī var draudzēties

9. uzdevums.

9.1. Iedomājies, ka tev jāaptaujā jaunieši, lai uzzinātu viņu viedokli par fotogrāfijas un fotografēšanas nozīmi! Raksti piecus jautājumus loģiskā secībā!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

9.2. Uzdev 9.1. uzdevumā uzrakstītos jautājumus klasesbiedram! Īsi pieraksti atbildes!

9.3. Salīdzini savu viedokli ar klasesbiedra atbildēm un raksti secinājumus!

Mums sakrīt domas par _____

Viedokļi ir atšķirīgi par _____

Es varu secināt, ka _____

10. uzdevums.

10.1. No iekavās dotajiem darbības vārdiem veido lokāmos divdabjus ar *-ams*, *-ama*, *-āms*, *-āma* un raksti tos atbilstošā formā!

1. Tā ir viegli _____ (atrast) informācija.
2. Mani kaimiņi ir _____ (patikt) cilvēki.
3. Viņa ir visā Latvijā _____ (pazīt) dizainere.
4. Nezināšana sagādā _____ (ievērot) problēmas.
5. Informācija ir _____ (meklēt) dažādos avotos.
6. Sakārtotā veidā dati ir _____ (pārskatīt).
7. Tieši otrais uzdevums ir _____ (nesaprast).

10.2. Loci divdabi *salokāms*!

Ar nenoteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. kas?	<i>salokāms</i>	<i>salokāmi</i>	<i>salokāma</i>	<i>salokāmas</i>
Ģ. kā?				
D. kam?				
A. ko?				
I. ar ko?				
L. kur?				

Ar noteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. kas?	<i>salokāmais</i>	<i>salokāmie</i>	<i>salokāmā</i>	<i>salokāmās</i>
Ģ. kā?				
D. kam?				
A. ko?				
I. ar ko?				
L. kur?				

10.3. Iesaisti teikumos divdabjus no 10.2. uzdevuma ietonētajiem lauciņiem!

10.4. Veido lokāmos divdabjus ar *-ams, -ama, -āms, -āma* un raksti tos iederīgajā vietā atbilstošā formā!

ciņīt, neiespēt, lietot, dzert, izdzēst, lasīt, uzticēt, vēlēt, mazgāt, izmantot

1. Tas bija _____, to tiešām nevar izdarīt bez palīdzības.
2. Ne visi sociālie tīkli ir _____, jābūt uzmanīgam.
3. Šā darba izpildē visi _____ resursi ir norādīti darba lapā.
4. Tas ieraksts ir _____, jo tam ir slikta kvalitāte.
5. _____ klausītāji, priecājos jūs redzēt šajā konferencē!
6. Programmēšanas nometnes laikā veļas _____ mašīna darbojās lieliski.
7. Skolā jābūt pieejamam _____ ūdenim.
8. Uzdevuma izpildes gaitā _____ teksts bija sadalīts trīs daļās.
9. Mikrofons ir _____ tikai komplektā ar austiņām.
10. Viņiem izdosies sasniegt _____ rezultātu.

11. uzdevums.

11.1. Atrodi burtu jūklī 10 divdabjus ar *-ams, -ama, -āms, -āma!* Tie var būt dažādās formās.

A	S	F	I	P	U	B	L	I	C	Ē	J	A	M	O
E	V	C	U	O	P	E	R	T	U	I	O	T	E	J
R	B	K	I	P	I	G	H	S	J	L	K	T	R	P
T	N	M	E	I	J	F	A	I	B	N	M	Ī	T	L
U	K	J	V	E	H	M	T	T	U	U	P	S	U	T
I	O	L	Ē	E	A	D	V	E	R	I	O	T	I	B
O	P	K	R	J	G	R	E	D	Z	A	M	Ā	S	N
H	Ē	P	O	A	F	S	R	A	S	D	F	M	U	I
G	J	B	J	M	F	G	A	I	D	Ā	M	I	G	M
F	A	O	A	S	D	A	M	D	F	V	B	E	H	J
L	M	I	M	R	S	V	I	S	D	C	B	N	M	K
S	I	U	A	T	A	C	E	A	P	Ē	T	Ā	M	Ā
A	N	M	I	U	E	B	M	T	U	N	M	I	O	P
C	B	J	S	I	O	O	P	G	G	F	N	J	K	L

11.2. Piecus no 11.1. uzdevumā atrastajiem divdabjiem iesaisti teikumos tādā formā, kā tie doti!

12. uzdevums.

12.1. Turpini teikumus! Pamato viedokli!

Man fotogrāfija ir _____, jo

Man interesē / neinteresē fotografēšana, tādēļ ka _____

12.2. Lasi informāciju par fotokonkursiem! Atrodi un pasvītro tekstos svešvārdus!

A

Fotokonkurss „Brīvais laiks ar mājdzīvnieku”

Relaksējoša pastaiga jūras krastā, aktīvs skrējienis mežā, rotaļas vai vienkārša laiskošanās divānā. Lai vai kāda būtu nodarbe, ikviens mājdzīvnieka saimnieks **noteikti** piekritīs – atpūsties un būt kopā ar savu ķepaini ir lieliski, vai ne?

Aicinām saimniekus piedalīties foto konkursā „Brīvais laiks ar mājdzīvnieku”.

B

Fotokonkurss „Skaistākie mirkļi kopā ar grāmatu”

Bibliotēka aicina visus skolēnus vecumā no 9 līdz 18 gadiem piedalīties fotokonkursā „Skaistākie mirkļi kopā ar grāmatu” neatkarīgi no fotografēšanas iemaņām un pieredzes!

Lai piedalītos, dalībniekam ir jāuzņem un jāiesūta 1 līdz 3 fotogrāfijas par kādu no tēmām: „Grāmata modeles lomā”, „Viens mirklis kopā ar grāmatu”, „Vienatnē ar grāmatu” vai „Grāmatai goda vieta”.

Fotogrāfijas iesniedzamas elektroniski.

Fotogrāfijas var uzņemt ar jebkuru ierīci, kurai ir fotografēšanas funkcija.

C

Fotokonkursu „Mūsu pilsēta / novads jauniešu acīm” organizē jauniešu informācijas un atbalsta centrs sadarbībā ar novada domi. Tajā var piedalīties ikviens novada jauniešs neatkarīgi no fotografēšanas iemaņām un pieredzes. Nav svarīgi, vai fotografē ar profesionālu fotokameru vai telefonu. Galvenais, lai iesūtītās fotogrāfijas **atspoguļo** pilsētas / novada lietas, vietas un sajūtas.

Iesūtiet fotogrāfijas e-pastā jaunatne@novads.lv.

(Pēc interneta materiāliem)

12.3. No 12.2. uzdevuma tekstiem izraksti izceltos vārdus un piedāvā tiem atbilstošus sinonīmus!

_____	-	_____	_____	-	_____
_____	-	_____	_____	-	_____
_____	-	_____	_____	-	_____
_____	-	_____	_____	-	_____
_____	-	_____	_____	-	_____

12.4. Raksti viedokli (70–80 vārdu), kurā no 12.2. uzdevumā piedavātajiem konkursiem tu vēlētos piedalīties!

13. uzdevums.

Pārskati 5. nodaļu mācību grāmatā, darba burtnīcā un arī savos pierakstos! Novērtē apgūto un pabeidz teikumus!

Es lieliski tiku galā ar _____

Man patika _____

Man radās jautājums par _____

Grūtības sagādāja _____

Es turpmāk _____

6.

Atmiņu labirintos

6.1. Tas notika ar mani

1. uzdevums.

- 1.1. Pieraksti vārdiem *atmiņa* un *atmiņas* vienu vietniekvārdu, īpašības vārdu, lietvārdu un divdabi!

Atmiņa

Atmiņas

- 1.2. Iesaisti teikumos 1.1. uzdevumā izveidotos vārdu savienojumus un dotos iespraudumus!

piemēram, manuprāt, protams, tavuprāt, proti, goda vārds, bez šaubām, tas ir

2. uzdevums.

Ieraksti vārda *atcerēties* norādīto formu un pabeidz teikumus!

Lieto atbilstošu teikuma beigu pieturzīmi!

1. Es _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne), ka _____
2. Es _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā pagātne), kā _____

3. Kad es _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā nākotne)
_____, tad _____
4. Vai tu _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne),
ko _____
5. Tev _____ (vajadzības izteiksme),
ka _____
6. _____ (pavēles izteiksmes vienskaitļa forma),
kāpēc _____
7. Viņš _____ (vēlējuma izteiksme),
ja _____
8. Viņi _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā nākotne),
kurš _____
9. Viņas _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne),
kur _____
10. Jūs _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne),
lai gan _____
11. Jūs _____ (pavēles izteiksmes daudzskaitļa forma),
ka _____
12. Mums _____ (vajadzības izteiksme),
kam _____
13. Mēs _____ (īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne),
par ko _____

3. uzdevums.

3.1. Lasi tekstu un pasvītro vai apvelc darbības vārdam iederīgu priedēkli!

Manai bērņībai mati (sa- / no- / pie-)pīti divās rotaļīgās bizītēs, kurām galā (iz- / ie- / no-) sietas krāsainas lentes. Tai acis kā pogas – lielas un mirdzošas.

Tā (at- / pie- / pa-)vadīta iztēles pasaulē – ar grāmatām, spēlēm un sapņiem. (At- / Sa- / No-)ceroties, kā klīdu pa mežiem, kā (uz- / iz- / ie-)dzīvoju stāstus un pasakas, kā caur logu vēroju, kā sniegpārslas krīt, sirdī (pa- / no- / sa-)mostas kluss un nemanāms prieks.

Kad kopā ar lāčiem un lupatu lellēm (pār- / pie- / no-)slēpos no citu acīm, varēja sākties rotaļu un brīnumu laiks.

Pie vecmāmiņas mani vienmēr (sa- / at- / uz-)gaidīja ar mīlestību cepti pīrādziņi un ābolu ķīselis, kas šķīta labāks par visām konfektēm.

Manai bērnībai mugurā bija tikai košākās kleitas, bet galvā – ziedu vainadzīņš. Mana bērnība melnu krāsu (ne- / no- / sa-)pazīna, tai viss bija varavīksnē tīts.

Vienalga, saule, lietus vai sniegpuitenis, vienmēr viņa (sa- / at- / aiz-)rada, par ko priecāties un par ko (pa- / no- / iz-)sapņot.

Skaista šī bērnība bija, tikai žēl, ka tik ātri (ie- / ne- / pa-)vadīta. Viņa (at- / iz- / pār-)stāja mani vienu uz lielā dzīves ceļa – lai tālāk pati eju. Tagad viss citādi šķiet. Tā, kā pasauli redzēja bērnības acis, redzēt vairs (pa- / ne- / uz-)spēs neviens.

(Dagnija, 7. klases skolniece)

3.2. Aizpildi tabulu! Izmanto 3.1. uzdevuma tekstu!

	Dagnijas bērnība	Mana bērnība
Kā izskatījās		
Kā skanēja		
Kā garšoja		
Ko darīja		
Ko juta		
Kā smaržoja		

4. uzdevums.

Liec trūkstošās pieturzīmes! Iekrāso dažādās krāsās vispārinošo vārdu un vienlīdzīgus teikuma locekļus!

A Tādi dzērieni kā tēja sula limonāde ir veselīgāki nekā dzirkstošie pārsaldinātie dzērieni.

Visvairāk cukura satur šādi burbuļūdeņi „Fanta” „Coca Cola” „Sprite”. Vai atceries dažādās limonādes garšas nedaudz salda skābena un svaiga? Aroniju dzēriens nesatur garšas uzlabotājus mākslīgus saldinātājus un aromatizētājus.

B „Sprīdītis” „Maija un Paija” „Cilvēka bērns” filmas, kuras, iespējams, ir redzējis katrs pusaudzis.

Filmās tiek atklātas dažādas vērtības gan izpalīdzība gan laipnība gan cilvēcība.

Tādi bērnu filmu režisori kā Edmunds Jansons Roze Stiebra Reinis Kalnaellis ir radījuši īstus meistardarbus.

Spēlfilmu varoņi kā Sprīdītis Maija un Boņuks rāda piemēru, kādam jābūt labsirdīgam cilvēkam.

Šīs spēles galda spēles videospēles kustību spēles ir populāras visā pasaulē. Maniem vienaudžiem patīk dažnedažādas spēles „Alias” „Mēmais šovs” un „Monopols”.

Ne visi klasesbiedri labprāt iesaistās sporta spēlēs kā tautas bumba futbols basketbols volejbols.

Lai spēlētu šīs spēles, ir nepieciešams inventārs vārti bumba un nūja.

5. uzdevums.

Ieapzīsties ar dotajiem vispārinošajiem vārdiem! Izvēlies piecus no tiem un raksti saliktus teikumus par savu bērnību, kuros būtu vienlīdzīgi teikuma locekļi saistījumā ar vispārinošo vārdu! Izmanto dažādus pieturzīmju lietojuma gadījumus!

filmas, notikumi, spēles, dāvanas, brīnumi, sapņi, noteikumi, piedzīvojumi

6. uzdevums.

6.1. Lasi fragmentus un pasvītro mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus! Nosaki to veidu!

čalot – tekot ūdenim,

radīt skanīgu, dzidru

troksni

staipeknis – augs ar vi-

jīgu, ložņājošu stumbru

mist – dzīvot

briest – augot attīstīties,

kļūt lielākam

žvadināt – radīt troksni,

sasitot kopā metāliskus

priekšmetus

Ilgu zeme

Tur glāsta zīda vējiņi,

Tur čalo sidraba strautiņi.

Auž smalkus tīklus zirneklīts,

Guļ saulītē izstiepies staipeknīts.

Tur kociņš, tur krūmiņš, tur kopā viss

Kā dzeltens puķu pušķītis!

Tur miti tu tēva mājiņā

Kā puteklīts ziediņā.

Tur juties tu māmiņas mīlā ziņā

Kā dziedziņš, ievērts adatiņā.

(Aspazija)

Magone

Kur tāda radusies, kur nē:

Nezāle kviešu pasaulē;

Visapkārt briest kviesīši,

Apaļi, smagi, mierīgi,

Pilnās vārpas kā maciņus žvadzina,

Šī sarkanās lapas tik vēdina,

Lauka čigāne,

Magone!

Kā kviesīši klanās, kā klanās!

Kā vējam izpatikt manās!

Kā noliec muguru,

Kā kurš spēj likāku!

Stāv tikai vienīga,

Lepna un spītīga,

Protesta dvēsele,

Magone!

(Aspazija)

6.2. Veido epitetus, lietvārdiem pievienojot īpašības vārdus!

Piemērs.

zeltaina grāmata

_____ mājas

_____ saule

_____ ikdiena

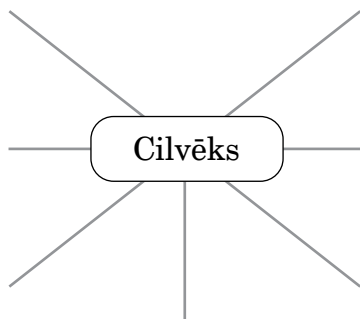
_____ ēna

_____ smarža

_____ smaids

**6.3. Domu kartē raksti sešas cilvēkam raksturīgas darbības!
Blakus kolonnā veido personifikācijas ar domu kartē rakstītajiem
darbības vārdiem!**

dzīvo

grāmata *dzīvo*

mājas _____

ikdiena _____

smarža _____

saule _____

šķūnis _____

smaids _____

6.4. Raksti asociācijas un veido salīdzinājumus!

Piemērs.

grāmata – avots, krātuve

grāmata kā kalnu avots; grāmata kā gudrību krātuve

mājas _____

ikdiena _____

smarža _____

saule _____

ēna _____

smaids _____

7. uzdevums.

7.1. Veido divdabjus ar *-is, -usi, -ies, -usies* un saskaņo tos ar lietvārdu!

uzplaukt – _____ zieds
apgulties – _____ kaķis
saplīst – _____ trauki
nogatavoties – _____ ogas
nogrīmt – _____ laiva
izsalkt – _____ ceļotājas
nobēdāties – _____ dalībnieki
paēst – _____ kaķene

7.2. Loki divdabi!

Ar nenoteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. <i>kas?</i>	<i>uzplaucis</i>	<i>uzplaukuši</i>	<i>uzplaukusi</i>	<i>uzplaukušas</i>
Ģ. <i>kā?</i>				
D. <i>kam?</i>				
A. <i>ko?</i>				
I. <i>ar ko?</i>				
L. <i>kur?</i>				

Ar noteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. <i>kas?</i>	<i>uzplaukušais</i>	<i>uzplaukušie</i>	<i>uzplaukusī</i>	<i>uzplaukušās</i>
Ģ. <i>kā?</i>				
D. <i>kam?</i>				
A. <i>ko?</i>				
I. <i>ar ko?</i>				
L. <i>kur?</i>				

7.3. Raksti teikumus un iesaisti tajos visus 7.1. uzdevuma vārdu savienojumus! Vārdu savienojuma iesaistīšanai teikumā izmanto uzdevumā norādīto jautājumu!

Kas? _____

Kā? _____

Kam? _____

Ko? _____

Ar ko? _____

Kur? _____

Kas? _____

Ko? _____

8. uzdevums.

8.1. No dotajiem darbības vārdiem veido īstenības izteiksmes vienkāršo un salikto laiku (tagadne, pagātne, nākotne) formas norādītajai personai!

braukt (vsk. 1. persona vīr.dzimtē) – *braucu, braucu, braukšu, esmu braucis, biju braucis, būšu braucis*

atrast (vsk. 2. persona vīr. dzimtē) – _____

redzēt (vsk. 3. persona siev. dzimtē) – _____

ņemt (dsk. 1. persona vīr. dzimtē) – _____

iet (dsk. 2. persona siev. dzimtē) – _____

būt (dsk. 3. persona vīr. dzimtē) – _____

dot (vsk. 1. persona siev. dzimtē) – _____

8.2. Raksti atbildēm atbilstošus jautājumus!

1. _____

– Jā, es esmu bijusi vairākās Latvijas pilsētās.

2. _____

– Jā, es esmu redzējis debesis naktī.

3. _____

– Nē, es neesmu braucis ar gaisa vagoniņu Siguldā.

4. _____

– Jā, es esmu atradusi vajadzīgo informāciju.

5. _____

– Nē, es neesmu atdevis grāmatas bibliotēkā.

6. _____

– Nē, es visu gadu neesmu gājis uz peldēšanas treniņiem.

7. _____

– Nē, es neesmu ņēmusi tavu telefonu.

9. uzdevums.

9.1. Raksti iekavās doto darbības vārdu saliktajā tagadnē!

Kādā brīnumainā zemē _____ (dzīvoja)
maza princese. _____ (Pienāca) diena,
kad karalis _____ (nolēma) apceļot savu

zemi. Meitene _____ (sāka) posties tālajam ceļojumam. _____ (Uzvilka) svētku tērpu, galvā _____ (uzlika) vainadziņu, bet savas skaistās kurpes atrast _____ (nevarēja). Tad viņa _____ (atcerējās) par vecajiem zābaciņiem. Kad princese tos _____ (uzvilka) kājās, zābaki paši _____ (sāka) soļot un _____ (pacēlās) augstu debesīs.

(Alise, 9 gadi)

9.2. Iekavās dotos darbības vārdus pārveido saliktajā tagadnē!

1. Vai viņš jakai _____ (izvēlēties) atbilstošu krāsu?
2. Kad šeit pēdējo reizi _____ (notikt) tik liels festivāls?
3. Mēs _____ (iemācīties) jaunus darbības vārdus.
4. Vecāki _____ (precēties) jau 20 gadus.
5. Mēs nekad _____ (neēst) suši.
6. Es nekad _____ (nevalkāt) bikses ar paplatinātiem galiem.
7. Es _____ (nelasīt) grāmatu par Hariju Poteru.
8. Mana draudzene nekad _____ (neapceļot) Eiropas valstis.

9.3. Iekavās dotos darbības vārdus pārveido salikto laiku formās!

1. Kad atnāca mamma, es jau _____ (paēst).
2. Kad stundas _____ (beigties), es gāju ar draugiem pastaigāties.
3. Kad es _____ (pabeigt) radošo darbu, es varu atpūties.
4. Šī vecā ierīce tomēr _____ (sabojāties).
5. Rīgā pirmo reizi _____ (uzstāties) pasaulslavens operas solists.
6. Man ļoti patīk brīdis, kad Latvijā jau _____ (atgriezies) pirmie gājputni.
7. Beidzot viņa _____ (saprast), ka bērnības atmiņas ir svarīgas.

6.2. Mode vienmēr un visur

10. uzdevums.

10.1. Lasi tekstu un izdomā virsrakstu! Raksti iederīgo darbības vārdu!

izmantoja; savienoja; uzņēma; savieno; sāka; ieguvis; bija iztecējušas; nederēja; parādījās; sastāvēja; ir lietojami; mērīja; ir bēruši; ir izmantojuši; apgrieztu; ražo

Zināms, ka smilšu pulksteņus _____ jau Senajā Grieķijā un Romā. Ar tiem _____ laiku, cik ilgi politiķiem uzstāties ar runām. Smilšu pulksteņi atkal _____ Eiropā 8. gs. un kļuva ļoti populāri. Tie bija viegli izgatavojami, pārvietojami un _____ arī naktīs un sliktos laikapstākļos. Pulksteņus _____, lai uz kuģiem noteiktu maiņas ilgumu, _____ laiku starp lūgšanām, atpūtas pauzes garumu vai ēdienu gatavošanas ilgumu. Tomēr smilšu pulkstenis _____ ilga laika posma mērīšanai. Kādam vienmēr bija jābūt pulksteņa tuvumā, lai to _____, kad smiltis _____.

Senie smilšu pulksteņi _____ no divām atsevišķām bumbām, katrā bumbā bija caurums. Abas bumbas _____ kopā, ļaujot pa caurumiem birt smiltīm. Vienā gabalā stikla pūtēji pulksteņus _____ darināt tikai krietni vēlāk – 18. gs. beigās. Mūsdienās smilšu pulksteņus _____ rūpnīcās, tiem var būt dažāda forma – savienotas divas bumbas, ūdens lāses vai cilindri. Galvenais, lai abas pulksteņa daļas ir vienādas un tās _____ šaurāks kakliņš. Kaut arī šis pulkstenis _____ nosaukumu no smiltīm, izrādās, ka tajā ne vienmēr _____ smiltis. Izmantoja arī apdedzinātas, saberztas olu čaumalas vai marmoru.

(„Ilustrētā Junioriem”)

saberzt – sasmalcināt

10.2. Uzraksti piecus jautājumus par 10.1. uzdevuma tekstu!

Kad _____
Kur _____
Kā _____
Kāpēc _____
Ko _____

10.3. Izvēlies trīs teikumus no 10.1. uzdevuma teksta un pārveido tos saliktajā pagatnē!

11. uzdevums.

11.1. Atrodi vārdiem otro pusi un veido salikteņus!

dzīves-	-kārt	<i>dzīvesveids</i>
stūr-	-reizējs	
gada-	-veids	
vairāk-	-gājums	
lab-	-klājība	
otr-	-akmeņi	

11.2. Lasi tekstu un katrai rindkopai raksti virsrakstu!

Par *Zero Waste* (bezatkritumu dzīvesveida) piekritējiem dzirdam aizvien biežāk.

_____ videi draudzīgā jeb bezatkritumu dzīvesveida būtība ir maksimāli efektīva resursu izmantošana jeb dzīvošana tā, lai radītu iespējami mazāk sadzīves atkritumu. Ideālajā variantā – neradīt tos vispār. Mūsdienās gan tas nav viegli, jo teju katrs pārtikas produkts ir iesaiņots plastikāta iepakojumā. Tomēr, ievērojot bezatkritumu

dzīvesveida galvenos stūrakmeņus – samazini, lieto atkārtoti, salabo, pārveido un šķiro pārstrādei –, ikviens savā māsaimniecībā var ieviest videi draudzīgāku dzīvesveidu, kaut maziem solīšiem.

Kustības aizsākumi meklējami 20. gs. 60. gados ASV, Kalifornijas štata pilsētā Oklendā. Tur ķīmiķis Pols Palmers nodibināja uzņēmumu *Zero Waste Systems Inc.*, kuras misija – atkritumus nevis izmest, bet pārstrādāt un lietot atkal – uzrunāja daudzus pasaulē. Latvijā bezatkritumu dzīvesveida aktivitātes sākās 2012. gadā, taču plašāku atzinību guvušas pēdējo gadu laikā.

Latvijā bezatkritumu dzīvesveids galvenokārt ir uzrunājis gados jaunākus cilvēkus, un aktīvākās tā piekritējas ir sievietes. Bezatkritumu dzīvesveids dažkārt mēdz biedēt – no bezrūpīga patērētāja jāklūst par cilvēku, kurš taupīs, pārdomās savus pirkumus un saudzēs vai salabos jau esošās lietas, nevis tās vieglu roku izmetīs. Vecāka gadagājuma ļaudis vēl itin labi atceras padomju laikus, kad nebija nedz līdzekļu, nedz iespēju nopirkt visu, ko sirds kāro, un vecās lietas vajadzēja izmantot vairākkārt un labot tik ilgi, kamēr tās saplīsa pavisam. Tolaik tā bija nepieciešamība. Tomēr mūsdienās, kad deficīts veikalos ir vien senas atmiņas, vides piesārņojums līdz ar labklājību ir samilzusi problēma, lietu otrreizēja izmantošana ir ieguvusi pavisam citu nozīmi. Turklāt bezatkritumu dzīvesveidu ir ērti ieviest gan pilsētniekiem, gan lauku māju saimniekiem neatkarīgi no tā, cik liela ir rocība.

Pirmais solis ir atteikšanās no nevajadzīgām lietām jeb rūpīgi pārdomāt gan lielākus, gan pavisam ikdienišķus un spontānus pirkumus, kas vēlāk izrādās gluži nevajadzīgi. To viegli pārbaudīt, uzdodot sev jautājumu, vai tas, ko pirkšu, ir vajadzība vai iegriba. Īpaši vajadzētu padomāt par lietām, arī sīkumiņiem, kas tirgotavās iesaiņoti plastikāta iepakojumos.

Īsta 21. gadsimta sērga ir plastikāta maisiņi, ko veikalos var ņemt neierobežotā daudzumā bez maksas. Taču dārzeniem un augļiem ar dabisko apvalku vai stingru mizu – sīpoliem, paprikai, burkāniem, gurķiem, banāniem – maisiņš

nosvēšanai nav nepieciešams. Pirms dodies uz veikalu, nekautrējies patukšot maisu krājumus un arī pārdevējai pasniegt savu maisiņu. Alternatīva ir papīra vai izturīgie auduma iepirkumu maisi.

Pirms izmet kādu lietu, apdomājies / apdomā, vai to patiešām nevar lietot vēlreiz. Varbūt tā noderēs kādam citam, vai arī to var salabot. Bet varbūt šķietami nederīgo lietu var pārveidot un piešķirt tai pavisam jaunu funkciju. Piemēram, saldējuma un jogurta plastikāta trauki noderēs ziemas krājumu saldēšanai, bet pārveidota celtniecības materiālu palete var kalpot gan kā puķu statīvs, gan dārza mēbele.

(Pēc interneta materiāliem)

11.3. Atrodi un izraksti no 11.2. uzdevuma teksta lietvārdus ar dotajiem piedēkļiem!

-um-	-īb-	-tav-	-en-	-īt-	-iņ-
	-šan-	-ēj-	-tāj-	-niek-	

11.4. Skaidro 11.2. uzdevuma tekstā lietotos svešvārdus!

praktisks – _____
efektīvs – _____
aktivitāte – _____
deficīts – _____
spontāns – _____
alternatīva – _____

11.5. Atrodi, kā tas pateikts 11.2. uzdevuma tekstā!

pēc rakstura – _____
ko vien vēlas – _____
liels sarežģījums, kas grūti risināms – _____
materiālo līdzekļu daudzums – _____
nepamatota, parasti pēkšņa vēlēšanās – _____
nevēlama, parasti plaši izplatīta, parādība sabiedrībā (*pārnestā nozīmē*) – _____

12. uzdevums.

Aplūko plakātu un raksti ieteikumus, kā saudzēt dabu! Izmanto darbības vārda vajadzības izteiksmi!

Deviņi veidi, kā mazināt plastmasas patēriņu

1. Iepērcies ar savu iepirkumu somu

2. Ņem līdzi savu ūdens pudeli

3. Izmanto savu termokrūzi

4. Ēdienam izmanto atkārtoti lietojamās kastītes

5. Atsakies no vienreiz lietojamiem galda piederumiem

6. Ēdiena u. c. atlikumus glabā stikla traukos

7. Palēnini tempu un vakariņo mājās

8. Atsakies no polietilēna maisiņiem

9. Dalies ar šiem padomiem

Piemērs.

Lai saudzētu dabu, jāsamazina plastmasas patēriņš.

13. uzdevums.

13.1. Pasvītro vārdu sastāvu! Vārda sakni, kura ir vienāda katrā vārdu rindā, iekrāso!

vēlēšanās, vēlmes, ievēlēties, vēlēties, vēlējums, novēlējums

ziedotājs, ziedošana, ziedoņums, ziedot, saziēdot, noziēdot

atjaunot, jaunība, jauns, jaunieši, jauneklis, jauniēte, atjaunoties, atjaunošanās

vientulība, vienatne, vieninieks, pievienot, vientuļš, vientulība, viens

13.2. Darini radniecīgus vārdus dotajiem vārdiem! Pasvītro vārdu sastāvdaļas!

dzīvot – _____

sākt – _____

darbs – _____

14. uzdevums.

No iekavās dotajiem vārdiem darini atbilstošus lietvārdus un raksti tos svītriņu vietā!

Galdus, krēslus un pat kāpnes *Waste Brothers* darbnīcā tās (īpašs) _____ Rihards Treijs un Raimonds Celms ir konstruējuši no vecām paletēm. Atkārtota lietu (izmantot) _____ ir šīs organizācijas darbības (paņemt) _____, un puīši rada mēbeles no atkritumiem. Raimonds un Rihards savu (sadarboties) _____ sākuši nesē. Tā kā Raimonda tēvs un vectēvs bija (būvēt) _____, viņš kopš (bērns) _____ daudz laika pavadījis dažādos būvlaukumos un redzējis, kā būvgružus aprok zemē vai izmet nepiemērotās vietās, tāpēc izlēma dot tiem otru elpu. „Mana pirmā (darbs) _____ bija mājas pagrabā,” iesāk Raimonds, „tur es sāku taisīt savas pirmās lietiņas – no santehnikas caurulēm taisīju dāvanas draugiem. Tā pamazām tās dāvaniņas pārauga lielākās lietās.” Vēlāk

strādāja pie tēva un veidoja dizaina (izstrādāt) _____ no
koka un metāla, vadīja dažādas atkritumu (pārstrādāt) _____
meistarklases.

Rihards iepriekš darbojās kafijas biznesā: „Atkritumu (šķirot) _____
liekas pilnīgi jauns virziens, kur visi cilvēki tevi grib atbalstīt, bet tos šķirot daudzi
nav gatavi. Tāpēc mūsu (uzdot) _____ ir atklāt, kā tas darbojas.”
(Pēc interneta materiāliem)

15. uzdevums.

**Raksti vēstuli (100–120 vārdu) cilvēkam, kurš nezina, kas ir
bezatkritumu dzīvesveids!**

- 1) Paskaidro, kas tas ir!
- 2) Argumentē, kāpēc ir radies tāds dzīvesveids!
- 3) Rosini viņu sākt izmantot vismaz pāris paņēmieni, kā mazināt atkritumu daudzumu!

16. uzdevums.

Teikumos pasvītro saikļus un nosaki, ko tie saista – vienlīdzīgus teikuma locekļus (VTL), salikta sakārtota teikuma daļas (SST) vai salikta pakārtota teikuma daļas (SPT)!

1. Aksesuāru mode mainās tāpat kā apģērbu vai auto mode.
2. Te moderni ir smalki, neuzkrītoši aksesuāri, te – lieli un masīvi.
3. Pavisam nesen ne vien Latvijā, bet arī pasaulē savu uzvaras gājienu sāka briļļu vai saulesbriļļu ķēdes.
4. Kaut gan briļļu nēsāšana var šķist neērta, jauniešiem valkāt tās nesagādā grūtības.
5. Daudzfunkcionālās somas ne tikai sastāv no dažāda izmēra savstarpēji atdalītām mazākām somiņām, bet arī katru no tām var izmantot kā slēptuvi lūpu krāsai vai maciņam, telefonam vai smaržām.
6. Somiņas var būt dažādas – gan kā veste, gan vēdersoma.
7. Telefonu jeb viedtālruni no neveiksmīga kritiena sekām varam pasargāt, izmantojot apdrukātus vāciņus, tomēr arī to dizaina izvēlē ir savas tendences.

17. uzdevums.

17.1. Lasi tekstu un svītriņu vietā raksti iederīgo vārdu!

1.	samērā	samērīgi	samērīt
2.	laikā	laikam	laiku
3.	īpašiem	īpaši	īpašajiem
4.	pār	par	pa
5.	ļaudīm	ļaudis	ļaudiem
6.	pārstāja	atstāja	piestāja
7.	sākums	sākuma	sācumā
8.	tas	tās	1

Pludmales mode

Pludmales tērpi to tagadējā izpratnē parādījās (1.) _____ nesen, aptuveni pirms simt gadiem. Senatnē cilvēki peldējās kaili, nekautrējoties ne sava ķermeņa, ne iedeguma, lai gan tolaik nepastāvēja tādas labiekārtotas pludmales kā mūsdienās. [..]

Peldēšanās mode Eiropā tika ieviesta Krusta gājienu (2.) _____ no Tuvajiem Austrumiem turku pirts ietekmē. Interese par jūras vannām parādījās tikai 18. gadsimta otrajā pusē, kad tapa atsevišķas peldētavas (3.) _____ drosmīgajiem. Jūras peldes labums terapijas nolūkos tika atklāts vien 19. gadsimtā, un pludmales bija pieejamas tikai vīriešiem. Dāmas aprobežojās ar pastaigām (4.) _____ pludmali, elpoja jūras gaisu un izsargājās no iedeguma – nosauļota āda piestāvēja vienkāršajiem (5.) _____. [..]

Anglijā 19. gadsimta otrajā pusē sadzīvē ienāca peldēšanas kostīmi. Tie bija ļoti slēgti un diezgan smagi, darināti no vilnas. [..] Peldēšanas kabīnes ar zirgiem ievada jūrā, seklumā. Kučieris (6.) _____ kabīni ūdenī, dāmas tajā pārģērbās peldēšanas kostīmā un aubē, izpeldējās, pēc tam, protams, atkal pārģērbās. Tādējādi peldēšanas kostīmi palika maksimāli apslēpti no cilvēku skatieniem. [..]

Tikai 20. gadsimta (7.) _____ parādījās trikotāžas peldkostīmi, kuri bieži bija ar horizontālu svītrojumu, praktiski vienādi abiem dzimumiem. Vīrieši nekad nepeldējās ar atklātām krūtīm, (8.) _____ skaitījās apkauņojoši.

(Pēc Aleksandra Vasiļjeva)

17.3. Atrodi vārdiem atbilstošu skaidrojumu un raksti atbildes burtu tabulā!

Nr.	1.	2.	3.	4.	5.
Burts					

1.	Krusta gājieni	A precētu sieviešu cepure
2.	turku pirts	B katoļu baznīcas rīkotie karagājieni pret neticīgajiem 11.–13. gs.
3.	kabīne	C pajūga (rati ar zirgu) vadītājs
4.	kučieris	D Tuvo Austrumu valstīm raksturīgs tvaika pirts paveids
5.	aube	E noteiktam mērķim iekārtota maza telpa

17.4. Atrodi, kā tas pateikts 17.2. uzdevuma tekstā!

apģērbi – _____

apmēram – _____

nebija – _____

parādījās, radās – _____

gandrīz – _____

tika uzskatīts – _____

17.5. Atrodi 17.2. uzdevumā tekstā trīs vienkāršus paplašinātus teikumus un papildini tos, lai veidotos salikti pakārtoti teikumi!

17.6. Uzraksti komentārus par apgalvojumu „Mode vienmēr atgriežas”!

Piekrīti

Nepiekrīti

18. uzdevums.

Pārskati 6. nodaļu gan mācību grāmatā, gan darba burtnīcā un novērtē sevi!

Es esmu apguvis / apguvusi un varu paskaidrot / palīdzēt arī citiem _____

Vēl neesmu pārlicināts / pārlicināta, ka protu _____

Ir nepieciešama palīdzība un papildu uzdevumi par _____

7.

Citius, altius, fortius

7.1. Veselā miesā vesels gars

1. uzdevums.

Raksti teikumos iederīgu darbības vārdu atbilstošā formā! Vārdi atkārtojas.

ievērot, vērot, vest, vadīt, trenēties

1. Vai jūs _____ visus spēles noteikumus?
2. Šos sportistus var _____ stundām ilgi, viņu saspēle ir aizraujoša.
3. Visi _____ veselīgu dzīvesveidu!
4. Mani vecāki automobili _____ ļoti prasmīgi.
5. Lai ķermenis būtu vingrs, ir regulāri _____.
6. Ja tev ir suns, tas _____ pastaigāties katru dienu.
7. Vai tu _____ to, kas rakstīs šajā brīdinājuma zīmē?
8. Sporta skolotājs stundas _____ ļoti aizrautīgi.
9. Kā tu _____, ja būtu nolēmis piedalīties maratonā?

2. uzdevums.

Lasi ieteikumus! Pārveido tos vajadzības izteiksmē un pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personas formā!

Ko darīt, lai būtu labs miegs?

1. Iet gulēt un celties katrreiz vienā un tajā pašā laikā arī nedēļas nogalēs.

2. Samazināt troksni un gaismu guļamistabā līdz minimumam, jo tie var traucēt miegu.

3. Vēdināt guļamistabu, tajā uzturēt optimālu gaisa temperatūru.

4. Neiet gulēt, kad esi izsalcis vai tikko paēdis.

5. Dzīvot aktīvu dzīvi.

6. Darīt kaut ko patīkamu visas dienas garumā.

7. Gultu izmantot tikai miegam – neēst, nemācīties, nelasīt gultā.

3. uzdevums.

3.1. Nosaki izcelto vārdu vārdšķiru!

1. Tie ir **gari** posmi starp kontrolpunktiem. _____

2. Nerunā tik **gari**, tā tu zaudē laiku! _____

3. Tas pavisam noteikti ir **bīstami**! _____

4. Ir daži ļoti **bīstami** sporta veidi, kuros sportisti bieži gūst traumas.

5. Vingrot ir **patīkami**. _____

6. Treniņa laikā jums apkārt ir **patīkami** ļaudis. _____

7. Viņam ir apņemšanās **vakarā** iet garā pastaigā. _____
8. **Vakar** Katrīna nepaspēja atnākt laikus. _____
9. Izmaiņas ķermenī nenotiek **pēkšņi**. _____
10. **Pēkšņi** izsauциeni mani pamodināja. _____

3.2. Apstākļa vārdiem veido salīdzināmās pakāpes!

Pamata pakāpe	Pārākā pakāpe	Vispārākā pakāpe
<i>droši</i>	<i>drošāk</i>	<i>visdrošāk</i>
bailīgi		
skaidri		
klusu		
tālu		
viegli		
gausi		

3.2. Iesaisti teikumos 3.1. uzdevuma apstākļa vārdu formas no ietonētajiem lauciņiem!

4. uzdevums.

Veido teikumus – lieto vārdus atbilstošā formā, taču saglabā to secību!
Iekrāso teikumos apstākļa vārdus un nosaki, uz kādu jautājumu tie atbild!

1. lai, sasniegt, finišs, ātrāk, par, sāncensis, viņa, naski, un, enerģiski, doties, uz, mērķis

2. diendienā, trenēties, ikviens, sportists, kurš, vēlēties, piedalīties, sacensības

3. ar, vēlme, vien, nebūt, gana, jo, nepieciešams, arī, gribasspēks

4. vai, tu, šobrīd, varēt, noskriet, maratons

5. uzdevums.

5.1. Papildini teikumus, lai veidotos vienkārši paplašināti teikumi!

1. Ģimene ir aktīva.

2. Es sportoju.

3. Tas ir veselīgi.

4. Sports ir ikdiena.

5.2. Teikumos lieto trūkstošās pieturzīmes!

1. Vairumam cilvēku garšo saldumi.
2. Reti kurš var pavisam atteikties no piedāvājuma apēst kaut ko saldu jo patika pret saldo garšu dzīvo mūsu zemapziņā.
3. Jau no dzimšanas brīža bērns saprot ka salds ir labs bet rūgts – indīgs.
4. Uzskata ka mātes piens ir salds tāpēc viss saldaiss asociējas ar kaut ko labu un patīkamu.
5. Bieži cilvēki izvēlas panaškoties ja grib uzlabot garastāvokli.
6. Kādus saldumus izvēlēties lai tie būtu ne tikai garšīgi bet arī veselīgi?
7. Kā gūt kādu labumu no našķiem ko iekļaujam uzturā?
8. Jebkurš auglis ir našķis jo satur cukuru.
9. Esam pieraduši par našķiem uzskatīt konfektes vai kūciņas bet arī āboli bumbieri un eksotiskie augļi ir našķi.
10. Arī žāvēti augļi un ogas piemēram dateles vīģes vai žāvētas dzērvenes var būt burvīgs veselīgs našķis.
11. Rudenī veikalos var atrast arī kaltētas mellenes kazenes un zemenes kas ir ne tikai cukura avots bet arī veselīgs našķis.
12. Ja ēdam šādus našķus mēs uzņemam antioksidantus kas palīdz saglabāt veselību uzlabot pašsajūtu.
13. Ja ļoti gribas gabaliņu šokolādes ieteicams izvēlēties tādu šokolādi kurā kakao sastāvs nav mazāks par 70 %.
14. Kad ēd saldumus jāatceras veselīga uztura zelta likums ka viss ir labs ar mēru.
15. Ja produkts ir ļoti veselīgs tas nenozīmē ka tas jāēd kilogramiem.
16. Kad esat apēduši kādu gardumu atcerieties izkustēties!

(Pēc interneta materiāliem)

5.3. Nosaki 5.2. uzdevuma teikumu veidu pēc uzbūves! Tabulā raksti atbilstošos teikumu numurus!

Vienkāršs paplašināts teikums	Salikts sakārtots teikums	Salikts pakārtots teikums

5.4. Papildini un veido saliktus teikumus! Apvelc daļu saistītātvārdus un nosaki teikumu veidu pēc uzbūves!

1. Ikviena cilvēka ķermenis darbojas labāk _____

2. Sports jauniešu vidū veicina dažādas sociālās prasmes _____

3. Ir pierādīts _____

4. _____ cilvēks kļūst pārliecinātāks par sevi.
5. _____ lai būtu vesels vai saglabātu veselību.
6. _____ ko tie pavada pie datora, spēlējot datorspēles.

6. uzdevums.

6.1. Lasi tekstu un raksti tādu virsrakstu, kurš

- a) radītu intrigu uzzināt tā saturu _____
- b) tevi neieinteresētu to izlasīt _____

svelmains – ļoti karsts
traukties – šeit: ātri
skriet

1. Visapkārt svelmains karstums. **2.** Te gaiss ir tik karsts, ka katrs elpas vilciens dedzina plaušas. **3.** Sviedri līst pāri sejai, un vientuļš skrējējs traucas pāri gandrīz izdegušiem laukiem, apņēmīgi skrien pa bīstamām takām un šķērso kalnu grēdas. **4.** Viņa muskuļi ir saspringuši līdz pēdējam. **5.** Tomēr viņš saņem visus atlikušos spēkus spēkus un noskrien pēdējās jūdzes, lai bezspēcīgi nokristu pie Atēnu karavadoņa kājām un pirms nāves nočukstētu, ka kaujā gūta uzvara.

6. Aptuveni šādi kopš 19. gadsimta vidus tiek attēlota leģenda par Feidipīdu. **7.** Tas bija ziņnesis, kurš vispirms noskrēja ap 240 km no Atēnām līdz Spartai un

atpakaļ, lai lūgtu papildspēkus atēniešiem Maratonas kaujā. **8.** Tālāk Feidipīds devās līdz kaujas norises vietai, tur cīnījās kopā ar pārējiem biedriem. **9.** Tiklīdz persiešu karaspēks tika sakauts, viņš devās atpakaļ uz Atēnām, lai nodotu ziņu par uzvaru. **10.** Tie bija vēl papildu aptuveni 40 km.

Kad 19. gadsimta beigās tika nolemts atjaunot pāris tūkstošu gadu veco sengrieķu tradīciju – olimpiskās spēles –, kas antīkajā Grieķijā bija gandrīz kā reliģiska ceremonija, organizatori ilgi meklēja kādu skaistu leģendu, kura atklātu Grieķijas vēstures varenību, un apstājās pie Feidipīda slavenā skrējiena. Līdz ar to kopš 1896. gada maratona skrējieni ir vienīgā disciplīna skrīšanā pa ceļu (nevis sporta segumu), kas ir iekļauta olimpisko spēļu programmā. Sākotnēji olimpiskā maratona distance nebija strikti noteikta. Tā ikreiz varēja mainīties no 40 līdz 42 km – atkarībā no tā, kurus starta un finiša punktus organizatori uzskatīja par piemērotākajiem. Savā ziņā šodienas maratona standarts – 42,195 km – ir gandrīz vai nejaušība, jo, kad 1908. gadā olimpiskās spēles notika Londonā, šāds distances garums tika izvēlēts, lai maratona starts būtu pie Vindzoras pils, savukārt finišs tieši pie karaliskās ģimenes ložām Vaitsitijas stadionā.

strikti – stingri

(Pēc interneta materiāliem)

6.2. Nosaki 6.1. uzdevuma 1. un 2. rindkopas teikumu veidu pēc uzbūves!

Tabulā raksti atbilstošos teikumu numurus!

Vienkāršs paplašināts teikums	Salikts sakārtots teikums	Salikts pakārtots teikums

6.3. Iekrāso apstākļa vārdus 6.1. uzdevuma tekstā!

6.4. Lasi 6.1. uzdevuma teksta turpinājumu un ar dažādām krāsām iekrāso virsteikumus un palīgteikumus!

Pēdējā laikā maratona drudzis pārņem arvien vairāk ļaunū visā pasaulē. Turklāt ir arī laba ziņa tiem, kurus biedē slavenā 42,195 km distance, – miljoniem cilvēku visā

drudzis – šeit: liela aizraušānās

sajust garšu – šeit: izjust,
pamēģināt

pasaulē izvēlas skriet pusmaratonu 21,0975 km garumā, jo domā par savām spējām, organisma resursiem un veselību. Ja arī šī distance šķiet par garu, iesācējiem lieliska iespēja sajust kopīgas skriešanas garšu ir samērā īsajā 10 km distancē, kas arvien biežāk tiek iekļauta lielpilsētu maratonu programmā.

7. uzdevums.

7.1. Liec pieturzīmes!

Skriešanas garša

Grūti atcerēties izšķirošo mirkli pēc kura es sapratu ka atpakaļceļa nav.

Manā atmiņā ir palikusi pirmā reize kad pēc 100 m noskriešanas jutos kā izspiests sūklis. Varbūt šī sajūta ir tā kas liedz daudziem sākt nodarboties ar sportu. Tajā mirklī paliek kauns par to ka neko īsti nespēj. Grūti ir atrast motivāciju jo tā šķiet kā karāšanās gaisā.

Parasti es nelielos ar saviem sasniegumiem tomēr dažkārt par to rakstu sociālajos tīklos.

Esmu nonācis pie atziņas ka nogurums pēc fiziskām aktivitātēm ir krietni labāks nekā no mācīšanās. Cīņa ar sevi ir iemesls iegūt brīvo laiku ko izmantot skriešanai. Es droši varu apgalvot ka sajust savus muskuļus ir diezgan patīkami.

(Pēc interneta materiāliem)

7.2. Iedomājies, ko pirmā skrējiena laikā varētu teikt muskuļi, kuri iepriekš nav bijuši nodarbināti! Uzraksti to monologu vai dialogu!

7.2. Mēs lepojamies

8. uzdevums.

8.1. Lasi tekstu un pasvītro divdabjus!

Par Latvijas skeletoņa leģendām – brāļiem Dukuriem – vislielākais paldies sakāms abu tēvam Dainim Dukuram. 20. gadsimta 90. gadu vidū jau trešo reizi skeletonu mēģinājuši iekļaut olimpisko spēļu programmā. Dainis Dukurs nospriedis, ka tā ir laba iespēja gan Latvijai, gan Siguldas trasei, tāpēc mudinājis Tomasu un Martinu parādīt visai pasaulei, ko īsti mēs spējam.

Tomēr izšķirošais faktors laikam bija tas, ka, ģimenei dzīvojot Siguldā, tēvs bija bobsleja un kamaniņu trases vadītājs. Bērnībā abi brāļi daudz laika pavadījuši Siguldas trasē, skatījušies, kā viss notiek, un izmēģinājuši kamanas. Beigās viņi tomēr izvēlējušies skeletonu.

(Pēc interneta materiāliem)

8.2. Veido divdabjus ar -ošs, -oša un saskaņo tos ar lietvārdu!

rūkt – _____ motors
skanēt – _____ svilpe
plūst – _____ enerģija
kaitināt – _____ līdzjutējs
konkurēt – _____ skrējējas
dzirkstīt – _____ dzēriens
maldināt – _____ reklāmas klips

8.3. Loki divdabi!

Ar nenoteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. kas?	<i>skanošs</i>	<i>skanoši</i>	<i>skanoša</i>	<i>skanošas</i>
Ģ. kā?				
D. kam?				
A. ko?				
I. ar ko?				
L. kur?				

Ar noteikto galotni

Locījums	Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
	Vienskaitlis	Daudzskaitlis	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
N. <i>kas?</i>	<i>skanošais</i>	<i>skanošie</i>	<i>skanošā</i>	<i>skanošās</i>
Ģ. <i>kā?</i>				
D. <i>kam?</i>				
A. <i>ko?</i>				
I. <i>ar ko?</i>				
L. <i>kur?</i>				

8.4. Iesaisti teikumos divdabjus no 8.3. uzdevumā ietonētajiem lauciņiem!

8.5. Teikumos iekrāso divdabjus ar -ošs, -oša! Pārveido teikumus tā, lai tajos nebūtu lietots divdabis!

Piemērs.

Vai tev ir ādu tonizējošs krēms? – Vai tev ir krēms, kurš tonizē ādu?

1. Balinošā zobu pasta garšo pēc piparmētrām.

2. Šoreiz izvēlējos matus stiprinošu šampūnu.

3. Kā pareizi uzklāt sejai barojošo masku?

4. Man ieteica lietot šo atvēsinošo līdzekli izsmidzināmā veidā.

5. Kuru izvēlēties labāk – mitrinošu vai mīkstinošu lūpu krāsu?

6. Spēles laikā klātesošie skatītāji uzvedās nepieklājīgi.

9. uzdevums.

9.1. Lasi tekstu un papildini tabulu ar informāciju! Atbilžu variantos iekļauj gan pareizās, gan nepareizās atbildes!

Rūcinām motorus trasē

Lielāko daļu laika pulciņa dalībnieki pavada darbnīcā Bolderājā. Tur viņi mācās izjaukt un salikt motorus, slīpēt, virpot, remontēt braucamos, lai sezonā tie būtu kārtībā. Un motoru rūcināšanu trasē dalībnieki izbauda vien vasarā. Kad tiek organizēti treniņi trasē, tad nekaitē nekādi laikapstākļi – brauc gan saulainā laikā, gan lietainā, ja vien pašam nav bail kļūt slapjam.

Divu stundu garais treniņš Biķernieku trasē visiem ir īsts piedzīvojums, kuram kārtīgi jā sagatavojas. Jāierodas krietnu laiciņu pirms došanās trasē, lai paspētu piemērīt aizsargtērpus, cimodus, ķiveres. Lai gan dažiem bērniem ir pašiem savs ekipējums jeb apģērbs un moto piederumi, lielākoties dalībnieki izmanto drēbes, kuras ir pulciņa krājumā. Ne vienmēr tās ideāli der, taču pašam visu iegādāt par saviem līdzekļiem ir dārgs prieks. Un, protams, arī savu braucamo var atļauties retais. Lai gan, ja gribas sasniegt labus rezultātus, tad bez tā neiztikt. Pašam būs vajadzīgs gan savs spēkrats, gan apģērbs.

Lai uztrenētu braukšanas iemaņas, trasē ir daudz un ilgi jābrauc. Līdzīgi kā ar mašīnu – iemācīties var, tikai praktizējot un bieži braucot. Sākumā galvenais uzdevums ir braukt un palikt veselam. Tikai tad, kad treneris redz, ka bērns trasē brauc pietiekami ātri un droši, tad dod padomus un pamāca, kā labāk. Vislabāk to var izdarīt, ja treneris pats brauc pa priekšu un skolnieks tieši aizmugurē. Braukšanas prasmi lieliski var novērtēt sacensībās, kuras vasaras sezonā tiek rīkotas sešos vai astoņos posmos.

(Pēc *Ilustrētā Junioriem*)

Nr.	Uzdevums	Atbilžu varianti
1.	Teksts vēsta par _____	A Braukšanu trasē. B Bolderājas motopulciņu. C Biķernieku trases darbību.
2.	Lielāko daļu laika motopulciņa dalībnieki _____	A Piedalās sacensībās. B _____ C _____
3.	_____ _____	A Pieder pašiem dalībniekiem. B To nomā. C Izmanto pulciņa piedāvāto.
4.	Drošs paliek drošs – teiciens, kuru var attiecināt uz _____	A Trenera rīcību braukšanas laikā. B _____ C _____

9.2. Samainieties ar klasesbiedru darba burtnīcām un klasesbiedra burtnīcā atzīmējiet pareizo atbildi!

9.3. Atrodi internetā papildinformāciju par 9.1. uzdevuma tekstā minēto pulciņu!

- Kādus atslēgvārdus rakstīsi, lai atrastu informāciju?

- Izmanto meklētājprogrammu, izvēlies visatbilstošāko tīmekļa vietni!
Tās nosaukums ir

- Atrodi un izraksti piecus interesantus faktus par pulciņu!

9.4. Uzraksti un noformē sludinājumu, kurā tiek aicināti jauni motopulciņa dalībnieki! Sludinājumā izmanto vismaz trīs divdabjus ar *-ošs, -oša!*

10. uzdevums.

Atceries šajā nodaļā apgūto! Turpini teikumus!

Es liku aiz auss _____

Man galva kūpēja, kad _____

Man vēl jāpalauza galva par _____

8.

Mana zeme Latvija

8.1. Atklāj Latviju!

1. uzdevums.

Raksti atbildes uz jautājumiem saliktos teikumos!

Ko tev nozīmē Latvija?

Kas tev Latvijā šķiet visburvīgākais, visskaistākais, neaizmirstamākais?

Bez kā Latvija nav iedomājama?

2. uzdevums.

2.1. Intervijā ir pazuduši jautājumi. Uzraksti tos!

sanoņa – klusas, samērā
augstas, vienmērīgas
skaņas

klaigas – kļiedzieni, skaļa
sasaukšanās

1. _____

– Citi var priecāties par saviem parkiem un mežā iekoptām takām, kur doties pastaigās, taču tikai retā valsts var lepoties ar 494 kilometru garu pludmales līniju, kas teju visās vietās ir viegli izstaigājama un pieejama ikvienam, kurš vēlas sajust jūras smaržu, smilšu sanoņu un putnu klaigas.

2. _____

– Jūra un mežs ir manas divas lielās mīlestības, kuru dēļ nekad nepārceļšos dzīvot uz citu zemi, lai vai kā vilinātu siltās pludmales un vasara gada garumā.

3. _____

– Visburvīgākās mūsu pludmales ir vasarā liela vēja varā, kad var lēkāt pa viļņiem un nirt tajos līdz pilnīgam nosalumam, un rudenī, kad kilometriem tālu esi vienīgais cilvēks liedagā.

4. _____

– Vasarā un rudenī pēc vētras ir liela iespēja atrast krastā izskalotus dzintarus, īpaši tajā daļā, kur Latvija robežojas ar Baltijas jūru, nevis Rīgas līci.

(Pēc Daces Rukšānes)

2.2. Aizpildi tabulu ar atbilstošiem piemēriem!

nepārcelties *izstaigājama* *garums* *liela*

pludmale *sanoņa* *nosalums* *sajust*

siltās *mīlestība* *iekoptas* *robežojas*

izskaloti *gara (līnija)* *viegli (izstaigājama)*

No īpašības vārda darināts lietvārds	No darbības vārda darināts lietvārds	Saliktenis
Ar piedēkli darināts lietvārds	No īpašības vārda darināts apstākļa vārds	Pirmatnīgs īpašības vārds
Darbības vārds divdabja formā	Ar piedēkli darināts darbības vārds	Ar piedēkli darināts darbības vārds

3. uzdevums.

**Izveido vārdu savienojumus un iesaisti tos saliktos pakārtotos teikumos!
Izmanto atšķirīgas locījumu formas!**

īpašības vārds + Latvija _____

divdabis + Latvija _____

vietniekvārds + Latvija _____

darbības vārds nenoteiksmē + Latvijā _____

Latvijas + lietvārds _____

4. uzdevums

Savieno salikteņu daļas un pieraksti izveidotos salikteņus!

svēt-	-kritums	svētvieta
diž-	-drupas	
māj-	-male	
ūdens-	-koks	
pils-	-vieta	
stāv-	-laiks	
plud-	-vārds	
brīv-	-krasts	

5. uzdevums.

5.1. Lasi tekstu un iekrāso piecus atslēgvārdus!

Citiem neizpaužamu informāciju sauc par valsts noslēpumu. Reizēm slepenās informācijas zinātājam nākas bēgt no ļaundariem, kas noslēpumu vēlas uzziņāt. Izrādās, ka valsts noslēpumi ir arī Latvijā, un tie ir zināmi vien dažiem.

Valsts noslēpums ir informācija, kas uzticēta mazam cilvēku lokam. Tā var būt saistīta ar valsts aizsardzību, politiku, ekonomiku un zinātņi. Reizēm valsts noslēpums var būt kaut kas taustāms, piemēram, ēka vai dators. Pret valsts noslēpumu izturas ar īpašu piesardzību un ar to iepazīties ļauj vien dažiem.

Ja slepenā informācija tiek izpausta, tas var kaitēt visas valsts drošībai, tādēļ arī tai piešķirts īpašais nosaukums – valsts noslēpums. Tam ir trīs slepenības pakāpes: konfidenciāls, slepens vai sevišķi slepens. Šis dalījums nosaka, kā informācija glabājama un kādas personas tai var piekļūt.

Lai gan valsts noslēpums pieder valstij, visi tās iedzīvotāji slepenajai informācijai vai objektam piekļūt nedrīkst. Šāda atļauja tiek piešķirta tikai rūpīgi pārbaudītiem cilvēkiem. Ja pieeju valsts noslēpumam iegūst, to drīkst izmantot tikai darba pienākumu veikšanai. Noslēpumu nedrīkst stāstīt pat tuvākajiem radniekiem.

(Pēc interneta materiāliem)

5.2. Raksti teksta galveno domu saliktā teikumā! Izmanto 5.1. uzdevumā atrastos atslēgvārdus!

5.3. Pārskati 5.1. uzdevuma tekstu un izraksti visus īpašības vārdus! Pasvītro to sastāvu!

6. uzdevums.

6.1. Veido salikteņus! Izmanto sakni *dien!*

dien

6.2. Savieno frazeoloģismus ar atbilstošiem skaidrojumiem!

Līdz šai baltai dienai

Skaidrs kā diena

Baltas dienas

Dzīvot vienai dienai

Kā diena pret nakti

dzīvot vieglprātīgi, nedomājot par nākotni, darboties bez mērķa

krasi pretstati

līdz šodienai, līdz šim laikam

ļoti skaidrs, saprotams

laimīgas dienas, laimīgs dzīves posms

6.3. Raksti viedokli (100–120 vārdu) par tematu „Dzīvot vienai dienai”!

Izmanto vismaz piecus īpašības vārdus ar piedēkļiem (vari izmantot arī dotos piemērus atbilstošā locījumā)!

kopīgs, apaļīgs, svarīgs, centīgs, īpatnējs, augšējais, apakšējais, malējais, dažāds, savāds, bālgans, zaļgans, zilgans, praktisks, optimistisks, loģisks, komisks, fantastisks, atsevišķs

7. uzdevums.

7.1. Lasi latviešu tautas teikas un raksti tām piemērotus nosaukumus!

A Kad Dievs bija radījis pasauli un visu dzīvību, Velns par Dieva darbu kļuvis dusmīgs. Dusmās Velns nosējis visu pasauli ar akmeņiem, lai zāles vietā augtu akmeņi. Bet Dievs uzsūtījis salnu un akmeņus apsaldējis. Akmeņi apsala un vairāk neauga. Tā akmeņi mētājas pa pasauli šo baltu dienu.

B Agrāk ļaudis runājuši, ka Dundagas baznīca nogrimšot, kad būšot lieli svētki – vislielākie, kādi vispār redzēti. Baznīcā sanāksšot daudz, daudz cilvēku, un tur iekšā būšot septiņi brāļi, kuri paši nezināšot, ka esot brāļi. Un tad trīs reizes skriešot balts zaķis, un baznīca nogrimšot.

C Apmēram trīspadsmit verstis no Jaunjelgavas atrodas Pagrabu kalni. Agrāk tur esot bijusi pilsēta. Pa šo pilsētu esot gājis Velns un nesis lielu maisu ar smiltīm, jo gribējis aizbērt Daugavu. Bet tad kāda pele, domādama, ka maisā graudi, esot pārgrauzusi maisu. Smiltis esot izbirusas un apbērušas pilsētu. Un tur esot izcēlušies Pagrabu kalni.

versts – sena garuma mērvienība – 1066,8 metri

D

Tagad Alūksnes ezerā ir trīs salas, cita par citu lielāka. Viena no tām ir Cēpurītes sala. Agrāk šīs salas nebija; tā radās Zviedru kara laikā. Šai karā krievi sakāva zviedru karali. Tas bēga pa kaklu, pa galvu, jo krievi tam dzinās pakaļ. Tā skrienot, karalim nokrita cepure. Karalis gan lūkoja to satvert, bet velti: vējš aiznesa cepuri pa gaisu un iesvieda tieši ezerā. Tajā vietā, kur cepure iekrita, radās mazākā no trim ezera salām, ko nosauca par Cēpurīti. Vēl šodien ļaudis šo salu sauc par Cēpurītes salu.

7.2. Pārveido 7.1. uzdevuma B un C teiku īstenības izteiksmes vienkāršajos laikos! Darbības vārdus raksti virs teksta!

7.3. Pārveido 7.1. uzdevuma D teiku atstāstījuma izteiksmē! Darbības vārdus raksti virs teksta!

8. uzdevums.

8.1. Veido atstāstījuma izteiksmes formas!

Nenoteiksme	Atstāstījuma izteiksme			
	Vienkāršā tagadne	Vienkāršā nākotne	Saliktā tagadne	Saliktā nākotne
lasīt	lasot	lasīšot	esot lasījis esot lasījusi	būšot lasījis būšot lasījusi
			esot lasījuši esot lasījušas	būšot lasījuši būšot lasījušas
zvanīt				
ceļot				

radīt				
saprast				
zināt				
sajust				
priecāties				
aplūkot				

8.2. Iesaisti divdabjus no 8.1. uzdevumā ietonētajiem lauciņiem teikumos par tūrisma iespējām Latvijā!

8.3. Pārveido teikumus atstāstījuma izteiksmē!

1. Dokumentālā filma par tūrismu Latvijā būs skatāma kinoteātros augusta beigās.

2. Kurzemē atrodas daudz izcilu objektu, kurus ir vērts apskatīt.

3. Pastaigu takas apmeklējums ir apgrūtinošs senioriem.

4. Līdz oktobrim Latvijas lauku apceļotājus priecēs pasākums „Mājas kafejnīcu dienas”.

5. Daugavas lokos norisināsies tūrisma triatlons.

9. uzdevums.

druva – labības lauks
satrunējis – ļoti vecs,
pilnīgi sabojājies

9.1. Lasi latviešu tautas teiku un pildi uzdevumus!

Kad latvieši vēl paši savā dzimtenē un viņas mežos un druvās kā brīvi ļaudis valdīja, uz augstā Pilskalna pacēlās lepna un skaista latviešu pils. Aiz tās augstajiem un biezajiem vaļņiem iedzīvotāji slēpās kara laikā. Kad gandrīz visi no pils un apkārtnes iedzīvotājiem bija krituši cīņā pret bruņiniekiem, tad arī pils ar vēl pāri palikušajiem cilvēkiem nogrimusi. Nogrīmušās pils vārds uzticēts kādam vecam kokam, kurš audzis pils tuvumā un zem kura agrākie pils iedzīvotāji bija upurējuši saviem dieviem. Bet, ja kāds vecās pils vārdu uzminētu, tad pils līdz ar saviem kareivjiem celtos augšup.

Reiz pār šo Pilskalnu gājuši divi ceļinieki. Piepeši viens no viņiem pakritis, jo kāja bija aizķērusies aiz kāda satrunējuša baļķa gala. Viņš izlauzis šo baļķi, lai citiem nebūtu jākrīt, un zem tā ieraudzījis kādu tumšu caurumu. Līdis iekšā, bet, kad izlīdis, nevarējis savam biedram nekā pastāstīt, jo tapis mēms.

(Latviešu tautas teika)

9.2. Atzīmē, vai apgalvojums ir patiess vai aplams!

Nr.	Apgalvojums	Patiess	Aplams
1.	Visi latvieši agrāk dzīvoja pilīs.		
2.	Pils nogrima, jo visi pils iedzīvotāji bija gājuši bojā.		
3.	Nogrimušās pils vārdu zināja kāds vecs koks.		
4.	Senajiem latviešiem bija savi dievi.		
5.	Lai pils atkal būtu redzama, jāuzmin tās vārds.		
6.	Viens no ceļiniekiem pēkšņi paklupa, jo viņam kāja aizķērās aiz veca koka.		
7.	Ceļinieki ielīda tumšā caurumā.		
8.	Viens no ceļiniekiem nevarēja vairs parunāt.		

9.3. Uzraksti turpinājumu 9.1. uzdevuma teikai (70–100 vārdu) par to, ko, tavuprāt, ceļinieks redzēja tumšajā caurumā! Izmanto atstāstījuma izteiksmi!

Piemērs.

Ceļinieks esot redzējis...

9.4. Atrodi 9.1. uzdevuma teikā divdabjus un aizpildi tabulu!

Divdabis	Darbības vārds, no kā darināts divdabis	Darbības vārda konjugācija

10. uzdevums.

10.1. Izvēlies iederīgus lietvārdus un lieto tos teikumos atbilstošā formā!

māja, mājas, ēka, celtnē, augstceltnē, savrupmāja, privātmāja, vasarnīca, dārza mājiņa, mazmājiņa, debesskrāpis, daudzstāvu ēka, šķūnis, rija, klēts, saimniecības ēka, malkas šķūnis, pagrabs, kūts, stallis, garāža, noliktava, suņa būda, darbnīca, villa

1. _____ glabājas kāda uzņēmuma preces.
2. Brauc līdz _____ durvīm, tā būs ērtāk izkraut malku.

3. Aiznes šīs ievārījuma burciņas uz _____, tur ir vēsāks!
4. Kuri mājlopi mitinās _____, kuri – _____?
5. Ziemā sunim _____ ir auksti, jāielaiž istabā.
6. Kuru _____ tu domāji, kad teici: „Šī ir skaista!”
7. Dažādi dārza darbarīki ir jāglabā nevis mājā, bet _____.
8. Agrāk _____ tika glabāta labība.
9. Jūrmalā ir daudz greznu _____.
10. Kuras no šīm jaunajām _____ ir augstceltnes?

10.2. Atrodi burtu jūklī sešu latviešu rakstnieku mājvārdu nosaukumus!

S	P	K	A	L	Ā	Č	I	V	B	E	B
A	R	L	M	E	R	I	Z	C	N	R	R
U	P	N	R	U	M	B	I	Ņ	I	D	A
L	P	L	T	S	D	F	R	T	I	S	K
R	J	L	K	S	P	R	Ī	D	Ī	Š	I
I	K	L	F	D	G	H	J	K	L	M	N
E	O	K	D	A	T	R	E	Z	C	V	B
T	I	T	S	R	E	R	Z	B	N	M	K
I	H	P	L	E	J	N	I	E	K	I	N

10.3. Noskaidro, kur atrodas latviešu rakstnieku muzeji! Aizpildi tabulu!

Latviešu rakstnieki	Mājvārds (muzeja nosaukums)	Atrašanās vieta (kultūrvēsturiskais novads, pilsēta vai novads)
Rūdolfs Blaumanis		
Anna Brigadere		
Eduards Veidenbaums		
Fricis Bārda		
Kārlis Skalbe		
Vilis Plūdons		

11. uzdevums.

11.1. Atrodi teikuma sākumam atbilstošu turpinājumu! Saliec pieturzīmes!

Nr.	Teikuma sākums	Teikuma turpinājums
1.	Pilskalni ir gan pauguri gan pakalni	tāpat ievērojams parasti ir to garums un vainaga kuplums.
2.	Latvijā ir 70 pastāvīgi un 75 sezonāli ūdenskritumi	grezniem tiltiņiem un skulptūrām bet arī saimniecības ēkas.
3.	Dižkoki ir vecuma un stumbra resnuma rekordisti	kas bieži vien izteiksmīgi raksturo konkrētā novada tradīcijas.
4.	Latvija var lepoties arī ar 1400 pilīm un muižām	kur savas koka pilis būvējuši Latvijas teritorijas pirmie iedzīvotāji.
5.	Kultūras darbiniekiem veltītie muzeji ir vērtīgs informācijas avots	un viņi ir meistarīgi podnieki koka dzelzs un ādas apstrādes meistari audēji tautastērpu un rakstaino cimdu darinātāji.
6.	Amatnieku darbnīcās mūsdienu meistari demonstrē seno laiku amatu prasmes	bet tikai daži no tiem ir nozīmīgi Eiropas vai Baltijas līmenī.
7.	Pie muižkungu pilīm apskatāmi ne tikai krāšņi parki ar eksotiskiem krūmiem un kokiem	taču par daudzām no tām tagad vairs liecina drupas vai pat tikai nosaukums.

11.2. Atrodi un ar dažādām krāsām 11.1. uzdevumā iekrāso vienu saliktu sakārtotu, vienu saliktu pakārtotu un vienu vienkāršu paplašinātu teikumu!

12. uzdevums.

Tava klase plāno vienas dienas ekskursiju, kuras laikā varētu apmeklēt arī kādu amatnieka darbnīcu. Izvēlies darbnīcu un uzraksti vēstuli darbnīcas meistaram!

Keramikas darbnīca „Ceplī”

Vidzemes jūras piekrastē ir atvērta ekskursantu grupām un visiem, kam interesē keramikas radīšanas process. Te savās mājās darbnīcā ciemos ikvienu gaida keramiķe, dizainere Ingrīda Žagata.

No māla, akmens masas un citiem materiāliem te top trauki un dažādi interjera priekšmeti, apdedzinot tos atklātā uguns ceplī.

„Koka daudzveidīgā dzīve”

ir izzinoši radoša nodarbība 1.–4., 5.–9. un 10.–12. klašu skolēniem, kas ļauj labāk iepazīt un praktiski darboties ar koku – vienu no vērtīgākajiem Latvijas dabas resursiem. Nodarbība iedalīta četrās savstarpēji papildinošās aktivitātēs.

Izziņa. Interaktīva saruna ar raksturīgu koksnes paraugu smaržošanu un taustīšanu, neparastu un dizainiski interesantu kokamatniecības izstrādājumu apskati. Sarunā skolēni tiek mudināti izteikt viedokli, dalīties ar pieredzi, piedāvāt savus risinājumus.

Prakse. Praktiska darbošanās kopā ar pieredzējušiem kokamatniekiem. Rokas instrumentu izmēģināšana, materiāla iepazīšana un kopīgas puķu kastes izgatavošana.

Relaksācija. Aktīva atpūta, darbojoties ar senajiem un mūsdienu koka spēļu rīkiem.

Zināšanu nostiprināšana. Skolotāju saņem īpaši izstrādātas darba lapas ar turpmāku izziņu veicinošiem un pārskata uzdevumiem.

Nodarbība tiek piedāvāta SIA „Namdara darbnīca” kultūras un atpūtas centrā vai izbraucot uz skolu.

Salmu muzejs

aicina ikvienu skolēnu apskatīt un uzzināt, ko no dabai draudzīga materiāla var izveidot. Muzejā varēs aplūkot vairāk nekā 500 dažādas salmu skulptūras, lelles un uzzināt, kā tādas var izveidot un kādas prasmes ir nepieciešamas.

Salmu darbnīcā varēsi apgūt praktiskās iemaņas salmu figūru veidošanā. Izveidoto darbiņu varēsi paturēt sev.

Ekskursijas ilgums. Salmu muzeja apmeklējums un nodarbība salmu darbnīcā – 1 st. 30 min.

Vēstulē:

- 1) sasveicinies;
- 2) informē, kas tu esi un kāpēc raksti;
- 3) pajautā, vai ir iespējams pavērot viņa darbu klātienē;
- 4) noskaidro, cik tas maksā;
- 5) norādi vēstules rakstīšanas vietu un laiku;
- 6) atvadies;
- 7) paraksti vēstuli!

13. uzdevums.

13.1. Lasi tekstus un pildi uzdevumus!

A Iesākumā visi koki esot bijuši bez lapām, bet Dievam tas neesot patīcis. Viņš apņēmies kokus ar lapām izpušķot un atļāvis tiem izvēlēties, kādas katrs gribēja. Koki nu izvēlējušies [lapas] katrs pēc savas patikšanas, cits lieļas, platas, cits robainas, cits gludenas, kā nu katram patīcis. Beidzot kārtā pienākusi priedei.

„Nu, kādas lapas tu vēlēties?” Dievs jautājis.

„Varenais Radītāj!” lepnā, priede lūgusies, „dod man zelta lapas.”

„Lai notiek tava griba!” Dievs teicis un licis priedei uzaugt ar zelta lapām.

Priede bijusi nu par visiem kokiem daiļāka. Ar nepatiku vien tā skatījies uz citiem kokiem, bet ilgi tā neesot lepojusies. Spožās zelta lapas pievilkušas garāmgājējus, un pēc dažām dienām priede esot bijusi kaila. Visi koki to apsmējuši.

Gauži raudādama, priede lūgusies Dievu, lai tai dāvinot stikla lapas. Un, redzi, pirms jauna diena esot aususi, bijušas priedei stikla lapas rokā. No jauna tā lepni galvu pacēlusi, bet ne uz ilgu laiku. Sacēlusies liela vētra, un skaistās stikla lapas saplīsušas. Citi koki esot sākuši atkal par priedi smieties.

kails – *šeit*: tāds, kam nav lapu, skuju

aust (saule, gaisma) –
kļūst gaišs no rīta

No kauna tā nodūrusi acis uz zemi un vēlējusies, kaut tiktu viņai dotas tādas pašas lapas kā citiem kokiem. Viņas vēlēšanās atkal tikusi uzklausīta. Priede jau esot sākusi asaras žāvēt, bet atkal jauna nelaime: nejauši piestājusies kaza ar vairākiem kazlēniem pie priedes, un pēc maza brīža bijusi priede atkal tikpat kaila kā agrāk.

nodurt acis (sarunvaloda) – aiz kauna nolaist acis

pilnā kablā (sarunvaloda) – ļoti skaļi

Tas taču bija par daudz! Visi koki par priedi pilnā kablā smējušies. Nabadzīte aiz kauna iesākusi žēli raudāt. Asaras birušas kā zirņi gar priedes sāniem uz leju. Raudādama tā lūgusies Dievu, lai viņu neatstājot bez nekā, bet dodot kaut kādas adatas. Dievs to paklausījis. Priede dabūjusi asas adatas – skujas. Citi gan par to smējušies, bet priedei labas bijušas arī skujas.

Taču vecos laikus atminoties, tai vēl dažureiz izspiežas asaru lāses – sveķu piles.

(Pēc interneta materiāliem)

B

Priedes (*Pinus*) ir priežu dzimtas (*Pinaceae*) ģints. Priedes ir mūžzaļi, sveķiem bagāti liela izmēra koki, retāk mazi koki vai krūmāji. Pazīstamas 105 līdz 125 priežu sugas, kas aug ziemeļu puslodē līdz pat polārajam lokam. Siltāka klimata joslās tās aug kalnos, bet mērenā un aukstā klimatā veido plašus mežus. Latvijā vienīgā savvaļas priežu suga ir parastā priede, un tā aizņem 38 % Latvijas mežu kopplatības.

No citām priežu dzimtas ģintīm priežu ģints atšķiras ar skujām, kas atrodas uz zariem pa 2 līdz 5 uz ļoti īsa kātiņa. Mizai raksturīga lobīšanās, plaisas. Čiekuri nogatavojas divu gadu laikā. Sēklas mēdz būt bagātas ar eļļām un olbaltumvielām.

Parastā priede (*Pinus sylvestris* L.) ir priežu dzimtas skujkoks. Parastās priedes mūža ilgums ir 200–500 gadu. Tā var sasniegt līdz 40 m augstumu. Priede spēj pielāgoties dažādai vides temperatūrai, augsnes mitrumam un auglībai, tā sastopama gan sausās jūrmalas kāpās, gan auglīgās augsnēs, gan purvos – tai ir plaša ģeogrāfiska izplatība. Sausos mežos augušām priedēm raksturīgs garš, tievs stumbrs, savukārt purvos augušās ir īsas un līkas. Klajumā augušām priedēm vainags ir zaraināks, tās ir īsākas nekā mežā augušās. Tām ir gara mietsakne, kas ļauj noturēties arī smiltīs un tiek klāt dziļajiem pazemes ūdeņiem. Parastā priede sāk ziedēt 10–25 gadu vecumā.

(Pēc interneta materiāliem)

13.6. Izraksti no 13.1. uzdevuma tekstiem īpašības vārdus ar dažādām izskaņām! Pieraksti trīs savus izdomātus piemērus ar to pašu izskaņu!

1. teksts		2. teksts	
<i>rob-ainas</i>		<i>silt-āka</i>	

13.7. Uzraksti pārdomas (80–100 vārdu) par tematu „Koku / ... (konkrēta koka nosaukums) noslēpumainā dzīve”!
